

چکیده طرح پژوهشی

حمید مسعودی؛ استادیار جامعه‌شناسی دانشگاه بیرجند

عنوان: ترجیحات، موانع و ارزش‌های زوج‌های جوان شهر بیرجند پیرامون فرزندآوری

کارفرما: اداره کل ورزش و جوانان استان خراسان جنوبی

سال اجرا: ۱۴۰۲

پژوهش حاضر به دنبال بررسی و تحلیل ترجیحات، موانع و ارزش‌های زوج‌های جوان شهر بیرجند پیرامون فرزندآوری بوده و سپس راهکارهای بهبود آن را ارائه می‌کند. برای نیل به این هدف، با استفاده از رویکرد کمی و روش پیمایش، پرسش‌نامه‌های مرتبط تکمیل شده است. مرور یافته‌ها بر اساس آمارنامه‌ها و داده‌های موجود نشان داده است، استان رتبه دوم میزان عمومی ولادت را در کشور داراست و میزان عمومی ولادت در سال ۱۴۰۱، برابر با ۱۷؛۹ در هزار بدست آمده است. همچنین حدود ۷۹ درصد فرزندان دنیا آمده در شهرستان بیرجند از مادران جوان (۱۸ تا ۳۵ سال) بوده‌اند. در بخش دوم یافته‌ها بر اساس پیمایش انجام گرفته؛ بیشتر پاسخگویان زن، با زندگی مستقل، مستأجر، دارای مدرک تحصیلی کارشناسی و شغل آزاد هستند. اغلب هنوز فرزندی ندارند ولی میزان تمایل به فرزندآوری آنها ۶۱ درصد است. پنج مانع اظهارشده برای فرزندآوری، ضعف اقتصادی خانواده، هزینه‌های بالای تربیت، نبود سرمایه و پس‌انداز، حمایت ضعیف دولت، کاهش سطح رفاه است. در بررسی جزئی‌تر علل گرایش زوج‌های جوان به فرزندآوری در پنج بخش فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاستی و فردی ارزیابی صورت گرفته است. ضعف فعالیت‌های رسانه‌ای، عدم گفتگو پیرامون فرزندآوری، نبود امنیت اقتصادی، دغدغه‌های اقتصادی، ضعف سطح تسهیلات اعطایی، چالش‌های انعطاف مشاغل، ضعف اعتماد به سیاست‌های دولت و ناپایداری آن، چالش‌های تربیت و نگهداری از کودکان، ترس از آینده فرزندان و مشکلات و چالش‌های حوزه بهداشت و درمان در امر باروری و زایمان از عمده موانع پرتکرار در مسیر فرزندآوری بوده است. یافته‌ها نشان داد مهم‌ترین موانع فرزندآوری در بخش سیاستی (دولت و قوانین) و بعد اقتصادی (درآمد و هزینه) است و زوج‌های جوان از فرهنگی (باورها و ارزش‌ها)، فردی (شخصیت و روان) و اجتماعی (هنجاری و تعاملی) چالش‌های به نسبت کمتری دارند. در نهایت مقایسه‌های آماری نشان می‌دهد، زنان نسبت به مردان تمایل بیشتری به فرزندآوری دارند. تمایل به فرزندآوری با سن پاسخگو، سن همسر و مدت ازدواج ارتباط معناداری ندارد. تمایل به فرزندآوری با هزینه‌های ماهیانه رابطه معکوس دارد و البته با ارزیابی اقتصادی خوداظهاری نیز رابطه مستقیم دارد. در نهایت بیشترین تمایل به فرزندآوری در بین افراد ساکن در مناطق کم‌برخوردار است. در انتهای گزارش در قالب پنج بسته متفاوت، پیشنهادهای اجرایی و پژوهشی ارائه شده است.